

**CELOŠTÁTNE KOLO OLYMPIÁDY
ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY (2018)
kategória B**

**PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ
Test**

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

Ukážka 1 (úryvok)

Dole, orle, z výšin, dole!

Sadá slnko za topole –

slnko sadá, deň sa tratí:

kdeže budeš nocovati?!

Zdroj: BOTTO, J. *Žltá ľalia*. Bratislava : Slovenský spisovateľ, 1981, s. 24.

1. Ktoré slovo z ukážky 1 sa stalo v slovenskej romantickej poézii symbolom?

A. slnko	C. topoľ
B. orol	D. deň

2. Koľko slabík majú spolu slová v prvom verši ukážky 1?

.....

3. Napíšte 4 zásady, ktoré platia pre sylabický veršový systém v slovenskej básnickej tvorbe.

1..... 2.....

3..... 4.....

4. Vypíšte z ukážky 1 metaforu.

.....

5. Ako sa odborne nazýva údaj o informačnom prameni pod ukážkou 1?

.....

6. Napíšte názvy dvoch rozsiahlejších žánrov, ktoré sú typické pre Bottovu tvorbu.

.....

7. Ktorý umelecký smer prevládal v období pred preromantizmom a romantizmom?

.....

8. Ktoré z nasledujúcich znakov patria k charakteristike umeleckého smeru romantizmus?

- A. uprednostňovanie citu pred rozumom
- B. vývin charakteru postavy v priebehu deja
- C. postavy reprezentujúce svoju spoločenskú vrstvu
- D. rozpor medzi skutočnosťou a túžbami

Ukážka 2

CARSTAIRS

Bol som v sídle Carstairs, keď tam v jedno daždivé popoludnie zavraždili pani domu Ellen Taighertyovú. Obávaná vdova si bola istá, že jej hrozí smrť, a práve preto nás s kapitánom Hastingsom [heistingsom] pozvala na návštevu. Škoda, že sme neboli natoľko šikovní, aby sme zabránili jej vražde!

Podrobnosti vraždy pani Taighertyovej boli celkom očividné. Sedela v pracovni, zahĺbená do románu, keď ktosi vošiel cez francúzske okno zo záhrady a zabodol jej dýku rovno do srdca. Smrť nastala takmer okamžite. Stará pani sa tvárila trochu podráždene, ako mala vo zvyku.

Po smrti pani Taighertyovej som sa najskôr pozhováral s jej mladším synom Shaunom. Našiel som ho v salóne zabratého do rozhovoru so snúbenicou Marian. Jeho matka a budúca nevesta sa nemali príliš v láske, takže som sa ho opýtal, čo robil popoludní. Shaun si odhrnul z čela mokrú ofínu, pozrel sa mi do očí a ubezpečil ma, že s Marian strávil celé popoludnie iba v salóne. Mladá žena ihneď prisvedčila a dodala, že kým sa nedozvedeli o tragédii, celý čas sa zhovárali o pripravách na nadchádzajúcu svadbu.

Mladej dvojici som zaželel veľa šťastia a vybral som sa hľadať Hastingsa. Spolu sme počkali na miestnych policajtov a keď prišli, odporučil som im, aby sa sústredili na Shauna ako na hlavného podozrivého. Viete prečo?

Zdroj: DEDOPULOS, T. *Hercule Poirot. Záhady a rébusy*. Preklad D. Ghaniová. Bratislava : Ikar, 2017, s. 173. ISBN 978-80-551-5307-0.

9. Ako sa odborne nazýva zápis výslovnosti, napr. [heistingsom]?

.....

10. Kto je autorom detektívnej literatúry s hlavnou postavou Hercula Poirota?

.....

11. Prečo pokladá Poirot v ukážke 2 Shauna za hlavného podozrivého?

.....

12. Koľko hlások sa v nasledujúcej vete spodobuje/znelostne asimiluje?

Sedela v pracovni, zahĺbená do románu, keď ktosi vošiel cez okno zo záhrady a zabodol jej dýku rovno do srdca.

.....

13. Ktorým neurčitým slovesným tvarom je formálne vyjadrená polovetná konštrukcia v druhom odseku ukážky 2?

.....

14. Ktoré tvrdenie o charaktere pani Taighertyovej je podľa ukážky 2 pravdivé?

- A. Pravidelne vítala vo svojom dome návštevy.
- B. V ľud'och vyvolávala hrôzu a odpor.
- C. Často sa zvykla rozčuľovať.
- D. Rozumela si so synom Shaunom.

15. Z nasledujúcej vety vypíšte vetné členy a pomenujte ich.

Podrobnosti vraždy vdovy boli očividné.

.....

.....

16. Ktoré slohové postupy využil autor v ukážke 2?

.....

17. Vypíšte z druhého odseku ukážky 2 všetky slová so slabikotvornou spoluhláskou.

.....

18. V ktorej možnosti je použité osobné privlastňovacie zámeno?

- A. *a zabodol jej dýku rovno do srdca*
- B. *pozhoval s jej mladším synom*
- C. *vdova si bola, že jej hrozí smrť*
- D. *a práve preto nás pozvala na návštevu*

Ukážka 3

„Ak dnes ešte naši konkurenti **bazírujú** na klasických hlasových balíkoch z 90 rok, znamená to, že alebo nesledujú trh, alebo **im je** záujem zákazníka **ukradnutý**. Len za **ostatných** šesť mesiacov sa priemerná spotreba našich dátujúcich zákazníkov zdvojnásobila, neustále rastie a bude ešte naďalej viac rásť. Podľa prieskumov, ktoré sme si dali urobiť, ale aj z celosvetových trendov vidíme, že mladí a nielen tí, dnes už netelefonujú a neposielajú klasické SMS. Naopak, omnoho viac už začínajú využívať na komunikáciu **aplikácie** ako Facebook Messenger, Snapchat, Instagram, Twitter, Viber či WhatsApp, ktoré využívajú rýchle dáta v mobile, a **tým pádom** umožňujú nepomerne bohatšiu komunikáciu. Eudia skrátka chcú a potrebujú byť totálne online,“ vysvetľuje pozadie vývoja nového produktu výkonný riaditeľ SWAN Mobile, a. s., Martin Mosný.

Zdroj: <https://www.mojandroid.sk/4ka-to10-dalsie-podrobnosti/>

19. Ktoré zo zvýraznených slov/slovných spojení nepatria k spisovnému jazyku, resp. sú štylisticky nevhodné?

.....

20. Napíšte podčiarknutý údaj v ukážke 3 v správnom páde s použitím číslovky vyjadrenej

a) číslicou:

b) slovom:

21. Napíšte názov jedného útvaru/žánru administratívneho štýlu, ktorý slúži na zisťovanie verejnej mienky alebo prieskum trhu.

.....

22. Ktoré z nasledujúcich slovných spojení je združeným pomenovaním?

A. klasické balíky

C. dátujúci zákazníci

B. ostatné mesiace

D. výkonný riaditeľ

23. Vypíšte z ukážky 3 slovo, význam ktorého by mohol byť uvedený vo výkladovom slovníku ako „kúpa a predaj na základe ponuky a dopytu“.

.....

PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ Tvorba textu

Čas na tvorbu textu: 30 minút

Napíšte príhovor mladomanželom na svadbe.

Autori: PhDr. Alena Polakovičová, PhDr. Katarína Hincová, PhD.

Recenzovala: PhDr. Adelaida Mezeiová

Redakčná úprava: Mgr. Alžbeta Palacková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2018

OLYMPIÁDA ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY
kategória B

DRUHÁ ČASŤ – ÚSTNA
Tvorba rečnickeho prejavu

Dôležitosť prekladateľa pri sprostredkovaní umeleckého diela

(Diskusný príspevok v rozsahu 5 minút.)

Autori: PhDr. Alena Polakovičová, PhDr. Katarína Hincová, PhD.

Recenzovala: PhDr. Adelaida Mezeiová

Redakčná úprava: Mgr. Alžbeta Palacková

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2018